

Homilie Kerstnacht 2009 – Brussel

Broeders en zusters,

Een zalig en vredevol kerstfeest! Met kerstmis halen we groen in huis: dennen en sparren voor de kerstboom en planten die 's winters doorgroeien. Om ons moed te geven om de winterkou door te komen en het uitzicht niet te verliezen op het groen van de lente. Want groen geeft hoop. Misschien is het ook niet eens toeval dat Kopenhagen in december werd geplaatst: de zorg voor de planeet is er wel wat bekaaid uitgekomen wat concrete besluiten betreft. Maar de zorg voor onze aarde is voorgoed op de kaart gezet. Geen ontbladerde wouden meer, geen oprukkende woestijn, geen arme poolbeer, geïsoleerd, of een ijsschots die aan het wegsmelten is en geen smurrie in de Zenne. We willen de atmosfeer zuiver houden om vrijer te kunnen ademen en onze groene planeet welvarend te houden. Ja, groen moet het doen.

Maar misschien is er een andere *'inconvenient truth'*, een waarheid die ons niet ligt. Want er bestaat ook iets als geestelijke en morele pollutie. Er is andere CO²- uitstoot die ons ademen hindert. Daar is de wildgroei van het geld, de ongebreidelde genieting en de verleiding van de macht. Een kanker is dat. 'Ja', zegt God, 'Ik heb dat wel zelf allemaal gemaakt - bezit, genot en macht. Ik heb ze jullie geschonken en het zijn mijn gaven.' Jawel. Maar jullie hebben er afgoden van gemaakt waarvoor jullie wierook branden. Ze zijn jullie boven het hoofd gegroeid. Gaan filteren dus, dat moeten jullie, en de atmosfeer zuiver maken. De overtollige stikstof eruit, meer zuurstof erin. Filter die geldzucht door matigheid en vrijgevigheid. Filter het genot door met zelfbeheersing. Filter de machtsdrang door de deemoed. Kijk eens naar Mij in de kerstnacht. Wat was toen mijn macht? Ik kwam als een klein en machteloos kindje onder jullie, niet op een troon maar in een kribbe. Want alleen wie het kan opbrengen zich klein te maken, die is eerst echt groot, alleen wie zich machteloos kan maken, is echt machtig. Want je moet heel groot zijn om de moed en de kracht te hebben je heel klein te maken. Kijk naar dat kind en zuiver de atmosfeer. Dat is geestelijke en morele ecologie. Kijk hoger en verder: daar zit het echte klimaatprobleem. Kijk naar de onzichtbare bezoedeling.

Nog iets voor deze kerstnacht. Je ziet deze dagen op wenskaarten, posters en in publiciteit overal rendieren en sleeën en kerstmannen met puntmutsen. Die hangen zelfs aan de gevels, gluren naar binnen en kijken je met de rug aan. 'Goed', zegt God. Prentkaarten monteren op in dit seizoen waar de kleur uit de natuur verdwenen is. Maar er is toch veel meer en anders te zien dan rendieren uit Lapland en kerstmannen aan de huizen. Er is het Kind, en Jozef en Maria. Er is het gezin in de kerststal. Kijk in deze kersttijd veeleer naar de kinderen onder u - de kleintjes eerst - naar de vaders en de moeders - de arme eerst. Kijk naar het gezin - het bedreigde eerst. Want kerstdag is het feest van de kinderen, van de vaders en de moeders en van het gezin. Er is de ecologie van het echtpaar en van de gezinnen. Daar is de pollutie en daar is de klimaatzorg die we in onze tijd en cultuur zo nodig hebben: de zorg om de liefde tussen man en vrouw, tussen ouders en kinderen en tussen zonen en dochters en hun ouders. Er is daar op onze dagen nogal wat hinderlijke uitstoot die de sfeer bezwaart en de zuurstof schaars maakt: die heet trouw en belangeloze liefde, openheid voor het kind en eerbied als het zich aankondigt, wederliefde van volwassen kinderen voor hun bejaarde en vereenzaamde ouders.

Er dan die andere soort kinderen: de armen en daklozen in de straten in deze koude winternachten. Want ook zij - ja, zelfs de hele samenleving - lijden onder de CO²- uitstoot van onnodige luxe en verspilling die onze samenleving bezwaart. Hier staan ook schouwen die zwarte rook de hemel in blazen en ontbreekt ook de filter op onze drang naar meer en almaar meer. Dat is even goed onze ecologische voetafdruk van nabij te bekijken. Er is werk en sensibilisatie nodig voor die ecologie van gezin en samenleving. Ook hier moeten jullie het groen houden, zegt God.

En dan ten slotte de geschenkenregen. Je kunt ze zien de straten vol: mensen gepakt en gezakt, driftig shoppend en koortsig om inkopen te doen en uit(gaven te doen. In januari komt de weerslag wel. Nu, wie krijgt niet graag een cadeautje? En waarom niet? Het voedt de liefde en de gezelligheid. En God zegt: 'Bemint elkaar zoals ik u bemind heb'. Wat heb ik jullie al niet zelf aan geschenken gegeven: het leven, je ziel en lichaam, natuur en cultuur. En ik heb er geen spijt van. Trouwens, zijn de Wijzen uit het Oosten ook niet bij mij gekomen met geschenken toen ik de kribbe lag: goud, wierook en mirre? Rijke geschenken. Jawel. Dus wees dan ook maar voor mekaar als Wijzen uit het Oosten in deze kersttijd.

Maar toch, zegt God, moet ik jullie zeggen: het liefst van al zag ik toch de herders komen. Die hadden niets om te geven, ze waren doodarm. En wat gaven ze dan? Ze gaven zichzelf. Ze knielden neer en aanbaden het Kind in de kribbe. Het enige geschenk, zegt God, dat me echt plezier doet, is de liefde, is de gave van jullie zelf. Helemaal, zonder iets achter de hand te houden. Trouwens, is dat ook niet zo onder mensen? Goud en juwelen zijn kostbaar; ze geven één ogenblik vreugde. Maar als ze niet gepaard gaan met de gave van zichzelf zijn het klatergoud en namaakjuwelen. De kersttijd is niet alleen maar de tijd om cadeaus uit te wisselen. Het is een tijd om zichzelf en helemaal aan elkaar te geven. Zo deed ook het Kind in de kribbe het voor u. Dat doet ook het kind in de kribbe voor elk van u. Het had niets anders meegebracht dan zichzelf, klein en arm als het was. Het heeft zichzelf weggeschonken. En die gave van zichzelf in de kribbe was lang nog niet zijn laatste gebaar van geven. Hij gaf zijn eigen leven weg op een kruis. Tussen het hout van de kribbe en het kruishout was het maar één stap. Op kerstdag was hij even onmachtig als op Goede Vrijdag. Het is hetzelfde: de gave van zichzelf en helemaal. En gratis, zonder iets voor zichzelf terug te eisen tenzij de liefde. Want liefde is het enige cadeau dat blijft.

Als we dit gehalte van belangeloze zelfgave zouden kunnen doen stijgen in de wereld en in onze samenleving, dan zouden we daarvan vele ecologische vruchten plukken. Op het stuk van liefde en elkaar beminnen, doet de opwarming alleen maar goed.

Zalig kerstfeest 2009!

+ Godfried kardinaal DANNEELS,
Aartsbisschop van Mechelen-Brussel